

สาเหตุ

1. ความอ้วน
2. อาหารซึ่งมีรสหวานจัด
3. ความเครียด
4. ยาบางชนิด เช่น สเตียรอยด์ ยาคุมกำเนิด ยาความดันบางอย่าง
5. การตั้งครรภ์หลายๆ ครั้ง

อาการต้องสงสัย

1. กระหายน้ำ ดื่มน้ำบ่อยและมาก
2. ปัสสาวะบ่อยและมาก
3. รับประทานอาหารแต่ไม่อิ่ม
4. เป็นแผลหรือฝีง่ายและหายยาก
5. ชาตามปลายมือปลายเท้า
6. ตาพร่ามัว
7. ความรู้สึกทางเพศลดลง

การตรวจวินิจฉัย

เมื่อมีอาการน่าสงสัย ควรไปพบแพทย์เพื่อตรวจหาระดับน้ำตาล โดยตรวจด้วยปัสสาวะซึ่งเป็นการตรวจแบบคร่าวๆ ถ้าระดับน้ำตาลในเลือดขณะอดอาหารสูงกว่า 140 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าเป็นเบาหวาน (ในคนปกติค่าน้ำตาลในเลือดขณะอดอาหารเท่ากับ 80-120 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์) หรือตรวจเลือด 2 ชั่วโมงหลังอาหาร ถ้าน้ำตาลในเลือดสูงกว่า 200 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าเป็นเบาหวาน

การรักษา

โรคเบาหวาน เป็นโรคที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ ต้องรักษาตลอดชีวิต โดยผู้ป่วยจำเป็นต้องได้รับการดูแล จากแพทย์สม่ำเสมอ เพื่อตรวจระดับน้ำตาล และดูโรคแทรกซ้อนต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น

การปฏิบัติตัวเมื่อเป็นเบาหวาน

1. ควบคุมอาหาร โดยลดอาหารจำพวกแป้ง และงดของหวานทุกชนิด
2. ออกกำลังกายสม่ำเสมอ
3. ดูแลร่างกายให้ดีที่สุด ถ้าไม่สบายหรือมีแผลอย่าปล่อยทิ้งไว้ ให้รีบรักษา
4. ควรทราบอาการหิว ใจสั่น มือสั่น อ่อนเพลีย เหงื่อออกมาก รู้สึกคล้ายจะเป็นลม เป็นอาการน้ำตาลในเลือดต่ำ ให้รีบอมกอฟเฟ้ ซึ่งผู้ที่เป็นโรคเบาหวานควรพกติดตัวไว้เสมอ แล้วรีบไปพบแพทย์
5. หมั่นตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ตาเพราะผู้ป่วยเบาหวานตาอาจเสื่อมสภาพลง หรือเป็นต้อกระจกได้ง่ายกว่าคนปกติ

เอกสารเผยแพร่ เพื่อดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

โรคเบาหวาน

... ด้วยความปรารถนาดีจาก ...

องค์การบริหารส่วนตำบลคมบาง

36 หมู่ที่ 9 ต.คมบาง อ.เมือง จ.จันทบุรี 22000

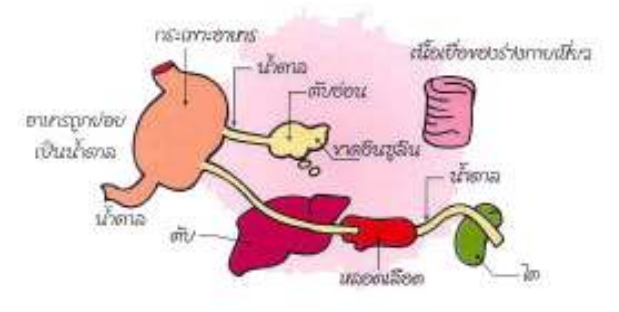
โทร. 0-3939-7066 saokombang@live.com

www.kombang.com

ผู้ออกแบบและจัดทำ : น.ส. จันทิมา นิสสัยสุข (ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล)

โรคเบาหวาน

เบาหวาน คือ โรคหรือความผิดปกติที่มีลักษณะพิเศษคือ มีระดับน้ำตาลในเลือดสูง คำว่า *เบาหวาน* มาจากคำสองคำคือ "เบา" แปลว่าปัสสาวะ และคำว่า "หวาน" คือ การที่ร่างกายมีปริมาณน้ำตาลในเลือดสูง เนื่องมาจากการขาดอินซูลิน ซึ่งเป็นฮอร์โมนที่สร้างโดยตับอ่อน มีหน้าที่นำน้ำตาลกลูโคสจากกระแสเลือดเข้าสู่ร่างกาย เพื่อนำไปใช้หรือเก็บสะสมไว้ เมื่อร่างกายขาดอินซูลินจะทำให้มีน้ำตาลในเลือดสูงผิดปกติ และน้ำตาลจะถูกขับถ่ายออกทางปัสสาวะ ปัสสาวะจึงมีความหวานเราจึงเรียกว่า **โรคเบาหวาน**

เบาหวานแบ่งเป็น 2 ชนิด

- เบาหวานชนิดพึ่งอินซูลิน** มักเป็นในคนอายุน้อย ซึ่งตับอ่อนผลิตอินซูลินได้น้อยมาก หรือไม่ได้เลย จำเป็นต้องใช้การฉีดอินซูลินตลอดไป การให้ยาอื่นจะไม่ได้ผล
- เบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลิน** มักเป็นในคนอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป ซึ่งในพวกนี้ผลิตอินซูลินได้พอ แต่ไม่ตอบสนองต่ออินซูลินในเบาหวานชนิดนี้สามารถรักษาได้ด้วยการควบคุมอาหาร และกินยาลดน้ำตาลช่วย แต่ในรายที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ บางครั้งก็ต้องให้อินซูลินสำหรับการควบคุมเช่นกัน

เบาหวานชนิดที่หนึ่ง	เบาหวานชนิดที่สอง
<ul style="list-style-type: none"> เกิดในคนอายุน้อย(30) ผอม ไม่สามารถสร้างอินซูลิน เกิดอาการรุนแรงได้ง่าย จำเป็นต้องใช้อินซูลิน 	<ul style="list-style-type: none"> เกิดในคนอายุมาก(40) น้ำหนักเกินหรืออ้วน ผลิตอินซูลินได้บ้าง แต่ไม่พอ มีอาการเล็กน้อย คุมอาหารและใช้ยาเม็ด

อาหารสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน

1. กลุ่มที่ห้ามรับประทาน

- น้ำตาลทุกชนิด รวมทั้งน้ำผึ้ง ด้วย
- ขนมหวานและขนมเชื่อมต่างๆ เช่น ทองหยิบ ฟอยทอง ขนมชั้น สังขยา ฯลฯ

- ผลไม้หวาน เช่น มะม่วงหวาน ทุเรียน ลิ้นปะรดหวาน เป็นต้น
- น้ำหวานต่างๆ รวมทั้งน้ำอัดลม และเครื่องดื่มที่มีน้ำตาล เช่น ชา กาแฟ
- ผลไม้ที่มีรสหวานจัด เช่น ทุเรียน องุ่น ลำไย มะม่วงสุก ขนุน ละมุด น้อยหน่า ลิ้นจี่ อ้อย ผลไม้เชื่อม หรือเชื่อมน้ำตาลทั้งหลาย

2. กลุ่มที่ต้องจำกัดปริมาณ

- อาหารพวกแป้ง ข้าว เผือก มัน ถั่วเมล็ดแห้งต่างๆ ถั่วเขียว ขนมน้ำเงิน บะหมี่ ขนมปัง มักกะโรนี เป็นต้น
- ไขมันอิ่มตัว เช่น ไขมันหมู ไขมันไก่ หมูสามชั้น หรืออาหารทอดตลอดจนไขมันจากพืชบางอย่าง เช่น กะทิ น้ำมันมะพร้าว น้ำมันปาล์ม

- อาหารสำเร็จรูป หรือ อาหารพิเศษสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน เช่น น้ำตาลจากผลไม้
- พักประเภทหั่วที่มีน้ำตาลหรือแป้งมาก เช่น หั่วพริกทอด พักทอง หั่วหอม กระเจี๊ยบ ถั่วจอกหั่วโต หั่วปลี ฯลฯ
- ผลไม้บางอย่าง เช่น ลิ้นจี่ เงาะ ลิ้นปะรด มะละกอฝรั่ง กัลฉ่าย เป็นต้น

3. กลุ่มที่รับประทานได้ไม่จำกัด

- พักทุกชนิด (ยกเว้นพักประเภทที่มีแป้งมาก ได้แก่ พักทอง ถั่วลิ้นเตา สะเตา แครอท)
- อาหารโปรตีนประเภทเนื้อสัตว์ เช่น ไข่ ไข่ขาว ปลา กุ้ง เนื้อ หมู และโปรตีนจากพืช เช่น ถั่ว เต้าหู้ เป็นต้น

โรคแทรกซ้อนจากเบาหวาน

ภาวะแทรกซ้อนเรื้อรัง พบได้ในผู้ป่วยเบาหวานที่เป็นมาหลายปี การดูแลควบคุมระดับน้ำตาลให้เป็นปกติ จะช่วยทำให้โรคแทรกซ้อนต่างๆนี้เกิดขึ้นช้า และไม่รุนแรงมากนัก

โรคแทรกซ้อนที่สำคัญต้องพึงระวัง

- โรคหัวใจ** มีอาการเจ็บหน้าอก จากกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด ความดันโลหิตสูง
- โรคทางไต** เริ่มตั้งแต่ มีไข่ขาวออกมาในปัสสาวะ บวม ชีต จนถึงไตวายได้
- โรคทางตา** มีตมัว พร่า มองเห็นภาพซ้อน จากการมีเส้นเลือดแตกในตา ต้อกระจก
- โรคทางประสาท** มีอาการปวดแสบปวดร้อนปลายมือปลายเท้าจากปลายประสาทอักเสบ ขาไม่มีความรู้สึก จนถึงเป็นอัมพาตได้ และแผลอักเสบเรื้อรังที่เท้า

ปัญหาอื่นๆ

- ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ** พบได้บ่อยในผู้ป่วยเบาหวานที่ฉีดยาหรือกินยาเบาหวาน แต่กินอาหารได้น้อยลง อาการจะมีอาการใจสั่น เหงื่อออก ตัวเย็น ตาลาย พร่า เหมือนเวลาหิวมากๆ ถ้าเป็นมากก็อาจถึงชักหมดสติ ไม่รู้สึกตัว ได้ ถ้ามีอาการดังกล่าวให้รีบหาของหวานกินทันที แต่ถ้าไม่รู้สึกตัวต้องรีบนำส่งโรงพยาบาล เพื่อนำน้ำตาลกลูโคสโดยด่วน
- อาการหมดสติไม่รู้สึกตัว** ควรรีบนำส่งโรงพยาบาล เพราะอาจเกิดจากระดับน้ำตาลในเลือดต่ำเกินไปหรือสูงเกินไป
- การตั้งครรภ์** ผู้ป่วยเบาหวานที่ควบคุมได้ดี ไม่มีโรคแทรกซ้อนสามารถแต่งงานมีครอบครัวได้ปกติ แพทย์มักแนะนำให้บุตรได้ไม่เกิน 2 คน ควรปรึกษาแพทย์เพื่อควบคุมเบาหวานให้ดีขึ้นก่อนตั้งครรภ์และระหว่างตั้งครรภ์